

Напрями впровадження підприємницьких підходів у діяльність закладів вищої освіти

Паздрій Віталій Ярославович

ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», м.Київ

Pazdriy.v@gmail.com

Реформа освіти, яка була запущена у вересні 2017 року після прийняття ЗУ «Про освіту», передбачає економічну та фінансову автономію.

Самостійність закладів включає у себе не тільки бухгалтерію і самостійні рахунки, а й включення закладу освіти в активне економічне життя. Це передбачає перебудову механізмів управління, змін підходів із зовнішніми стейкхолдерами, злам традиційної «освітянської» ментальності.

Для такої адаптаційної зміни процесів функціонування закладу освіти варто використовувати економічні підходи для формування якісного освітнього контенту, який відповідатиме мінливим умовам ринку освітніх послуг.[1].

Економічна модель функціонування закладу освіти базується на класичній моделі підприємства, але з адаптацією під умови існування закладу освіти. Сама модель представлена на рисунку 1, її елементами є вхідні ресурси, власники й керівництво, процес надання послуг, продукт, клієнти, конкуренти.

Рис.1. Економічна модель функціонування закладу освіти

Функціонування закладу освіти при впровадженні економічних підходів забезпечуватиметься:

1) наявністю фінансування як за рахунок державного бюджету, так і за рахунок додаткових освітніх послуг, грантових і благодійних коштів на капітальні витрати тощо;

2) формуванням і підтримкою високого рівня матеріально-технічного забезпечення класів і приміщень закладів освіти;

3) розвитком нематеріальних активів, зокрема, отримання авторських прав на програми, методичні розробки;

4) забезпечення на достатньому рівні поточних матеріалів для організації освітнього процесу: підручники, канцелярія, розхідні матеріали тощо;

5) поширення інформації закладом освіти серед усіх зацікавлених сторін (стейкхолдерів) про наявний рівень якості освіти відбувається через традиційні інформаційні канали (ЗМІ, Інтернет, соціальні мережі), так і через механізми співпраці із закладами вищої, професійної освіти, місцевими органами, громадськими організаціями, бізнесом тощо;

б) конкурентна боротьба відбувається саме у площині якості надання освітніх послуг і формуванні необхідного комплексу умов для отримання освіти між іншими закладами України і світу, дистанційною освітою.

Проте найголовнішою частиною всієї економічної моделі закладу освіти є клієнти. Основними групами клієнтів для закладів освіти виступають:

1) учні – ті, хто безпосередньо отримують освітні послуги, мають свої потреби і бачення щодо свого особистісного і фахового розвитку. Учні можуть змінювати свою думку щодо отриманої якості освітніх послуг, продовження навчання у даному закладі освіти, що впливає як на наповненість закладу освіти, так і його фінансовий стан, рівень впізнаваності бренду, імідж, перспективність;

2) батьки, опікуни, рідні – є непрямими клієнтами, оскільки не отримують освітніх послуг, але здійснюють оплату освітніх послуг (за рахунок механізму сплати податків) за своїх дітей і рідних, а також впливають на вибір закладу освіти.

Серед непрямих клієнтів варто виділити бізнес, роботодавці. На них у закладах освіти часто дивляться як на джерела фінансових ресурсів і спонсорської/благодійної допомоги. Проте бізнес для закладів освіти є основним «споживачем» підготовлених кадрів (їх підготовка починається з школи). Також роботодавці, компанії можуть ставати джерелом практичного досвіду і драйвером профорієнтаційної роботи.

Окреме місце в економічній моделі займає розуміння продукту школи в економічному розумінні — як результат діяльності організації, який може бути відчужений і переданий клієнту за матеріальну винагороду.

Часто під результатом діяльності закладів освіти сприймається випускник (для 92–95% директорів шкіл учень є «сировиною»), його рівень знань, успішності, реалізованості, результати ЗНО, подекуди атестат, сертифікати тощо. Проте всі ці позиції не є власністю закладу освіти на момент передачі клієнту і не може отримати фінансової оцінки.

Продуктом школи є урок (для закладів середньої освіти), освітні програми (для закладів професійної і вищої освіти), під час якого відбувається передача знань, формується освітнє середовище для формування компетентностей, освіченої і фахової особистості.

В підсумок, відмітимо, що впровадження економічних підходів в систему освіти і перетворення закладів освіти на повноцінних економічних суб'єктів перебуває в активній фазі і йде пошук механізмів такої трансформації. Але варто вже сьогодні займатися даним питанням і почати дивитися на свій заклад освіти з економічної точки зору, а не тільки з педагогічної і господарської.

Бібліографія:

1. Банщиків П.Г., Паздрій В.Я. Профорієнтаційна робота в моделях забезпечення якості вищої освіти. *Конкурентні моделі управління якістю вищої освіти: колективна монографія*. [за заг. ред. Лук'яненка Д.Г., Антонюк Л.Л.]. Київ: КНЕУ. 2018. 531 с.
2. Романовський О.О. Феномен підприємництва в університетах світу: монографія. Вінниця: Нова Книга. 2012. 504 с.

Формування інформаційно-цифрової компетентності в учнів на уроках професійно-теоретичної підготовки економічного профілю засобами ІТ-простору

Пітух Лілія Іванівна

Вище професійне училище № 13, м. Івано-Франківськ

liliyaif@gmail.com

Пріоритетом розвитку освіти України є впровадження сучасних інформаційно-комунікаційних технологій, що забезпечує подальше вдосконалення освітнього процесу, доступність та ефективність освіти, підготовку молодого покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві [2].

Стрімкі темпи інформатизації суспільства та використання молодим поколінням засобів ІТ-простору відкриває реальні можливості для неперервної освіти, тобто «навчання впродовж життя», що стало ключовою ідеєю розвитку сучасної системи освіти в усьому світі, повсякденного співробітництва педагогів, закладів освіти, інших установ України та за її межами. Використання ІКТ в освітньому процесі значною мірою дозволяє: забезпечити доступність та ефективність освіти; зреалізувати переорієнтацію навчання з інформативної форми на розвиток особистості людини; підвищити ефективність оцінювання навчальних досягнень учнів; підготувати молоде покоління до життєдіяльності в інформаційному суспільстві; сформувати професійну компетентність і професійну мобільність майбутніх кваліфікованих робітників.

На нашу думку, нині перед педагогами стоїть важливе завдання – виховати та підготувати молодь, яка спроможна активно включитися в якісно новий етап розвитку інформаційного суспільства. Учні та педагоги мають орієнтуватися в інформаційному просторі, отримувати інформацію й використовувати засоби ІТ-простору, оперувати нею відповідно до власних потреб і вимог сучасності, застосовувати найновітніші досягнення науки в своїй професійній діяльності. Адже, недостатньо дати знання й вміння учням, потрібно навчити їх орієнтуватися в потоках інформації, систематизувати, обирати потрібне і тим успішніше вони у майбутньому опанують необхідні компетенції.

Конкурентоспроможність національної системи освіти у європейському і світовому просторі має забезпечуватись високим професійно-кваліфікаційним рівнем майбутніх робітників, динамічністю навчального процесу, активністю учнів під час оволодіння професією [4]. Процес навчання планується/проектуються, організовується й направляється педагогом професійної (професійно-технічної) освіти (далі – П(ПТ)О) як результат його спільної діяльності з учнями відповідно до змісту освіти (програми державного стандарту П(ПТ)О), педагогічного досвіду, пізнавальних інтересів й потреб учнів.